

Dosarul nr. 2rac-164/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. O. Dvornic)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, Gr. Dașchevici, A. Malîi

DECIZIE

16 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Primăria orașului Durlești împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Abeceluș” cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei din 4 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 5 septembrie 2018, Primăria orașului Durlești mun. Chișinău a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Abeceluș” cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la data de 14 iunie 2010, a încheiat cu Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș” contractul de locațiune nr. 4/10 asupra construcției din str. xxxxx, sediul instituției preșcolare nr. 200. Conform clauzelor contractuale, locatarul Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș” s-a obligat să achite prețul locațiunii anual în mărime de 135 048, 4 lei, cuantumul chiriei modificându-se conform Legii bugetului anual, începând cu 1 iunie 2016. Contractul a fost încheiat pe un termen de 29 ani. Conform datelor contabile ale Primăriei orașului Durlești, suma datoriei la data de 27 aprilie 2018 este de 465 588, 75 de lei.

A menționat că, prin somația nr. 777/18 din 3 mai 2018, a înștiințat locatarul Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș” despre existența datoriei și achitarea acesteia în termen de 10 zile de la primirea înștiințării, fapt confirmat prin avizul de recepție. Însă, până la moment datoria nu a fost stinsă și întreprinderea unor măsuri din partea pârâtului nu au fost efectuate.

Primăria orașului Durlești a solicitat încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Abeceluș” a datoriei în mărime de 465 588, 75 de lei.

La 25 ianuarie 2019, Primăria orașului Durlești a depus în instanța de judecată cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Abeceluș” cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, la 11 februarie 2011, a încheiat cu Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș”, contractul de locațiune nr. 18, ce are ca obiect terenul cu suprafața de 4131 ha, amplasat în xxxxx. Conform clauzelor contractuale locatarul Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș” s-a obligat să achite prețul arendei anual în mărime de 42 690 de lei și 0,1% pentru fiecare zi de întârziere, contractul fiind încheiat pe un termen de 29 ani. Conform datelor contabile ale Primăriei orașului Durlești, suma datoriei la data de 3 mai 2018 constituie 266 812 lei. Prin somația nr. 807/18 din 3 mai 2018, locatarul Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș” a fost înștiințat despre existența datoriei și achitarea acesteia în termen de 10 zile de la primirea înștiințării, fapt confirmat prin avizul de recepție. Însă, până la moment datoria nu a fost stinsă, iar careva măsuri în acest sens nu au fost întreprinse.

Primăria orașului Durlești a solicitat încasarea din contul Societății cu Răspundere Limitată „Abeceluș” a datoriei în mărime de 266 812 lei.

Prin încheierea din 10 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru au fost conexate într-o singură procedură cauzele civile sus-menționate.

În urma concretizării pretențiilor din acțiune Primăria orașului Durlești a solicitat încasarea datoriei în mărime de 799 139, 53 de lei pe contractul de locațiune nr. 4/10 din 14 iunie 2010 și a datoriei în mărime de 361 487, 10 lei pe contractul de locațiune nr. 18 din 11 februarie 2011.

Prin hotărârea din 31 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă acțiunea depusă de către Primăria orașului Durlești. S-a încasat din contul Societății cu Răspundere Limitată „Abeceluș” în beneficiul Primăriei orașului Durlești suma de 799 139, 53 de lei cu titlu de datorie pe contractul de locațiune nr. 4/10 din 14 iunie 2010 și suma de 361 487, 10 lei cu titlu de datorie pe contractul de locațiune nr. 18 din 11 februarie 2011.

Prin decizia din 4 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș” și s-a menținut hotărârea din 31 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La data de 15 iunie 2020, Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș” a declarat recurs împotriva deciziei din 4 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, o consideră neîntemeiată, fiind încălcate prevederile art. 432 alin. (1), (2) lit. a), c), (4) Cod de procedură civilă și art. 6 CEDO.

A menționat că instanța de apel examinând apelul nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume prevederile art. 267, 271, 666, 668, 878, 879, 898 Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 6 iunie 2002), a încălcat norma procedurală pertinentă art. 194 alin. (2), 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă, a interpretat eronat legea – art. 9, 172 Cod de procedură civilă.

Prin referința depusă la data de 3 august 2020 Primăria orașului Durlești a solicitat respingerea recursului declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș”.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul reține că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 7 mai 2020 (f.d.42, Vol. II), însă careva date ce ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la actele cauzei lipsesc.

Prin urmare, recursul din 15 iunie 2020, este declarat în termen.

Prin încheierea din 25 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș” a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 Cod de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând decizia din 4 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului cu casarea deciziei instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare instanței de apel, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din suportul probatoriu anexat la materialele cauzei se denotă cu certitudine că la 5 septembrie 2018, Primăria orașului Durlești mun. Chișinău a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Abeceluș” cu privire la încasarea datoriei în mărime de 799 139, 53 de lei pe contractul de locațiune nr. 4/10 din 14 iunie 2010 și a datoriei în mărime de 361 487, 10 lei pe contractul de locațiune nr. 18 din 11 februarie 2011.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei integrale a acțiunii depusă de către Primăria orașului Durlești mun. Chișinău. A încasat din contul Societății cu Răspundere Limitată „Abeceluș” în beneficiul Primăriei orașului Durlești suma de 799 139, 53 de lei cu titlu de datorie pe contractul de locațiune nr. 4/10 din 14 iunie 2010 și suma de 361 487, 10 lei cu titlu de datorie pe contractul de locațiune nr. 18 din 11 februarie 2011.

Judecând apelul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș”, instanța de apel l-a respins și a menținut hotărârea din 31 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că conform datelor contabile ale Primăriei orașului Durlești, conform situației la 1 august 2019, locatarul Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș” înregistrează o datorie pe contractul de locațiune nr. 4/10 din 14 iunie 2010 în cuantum de 799 139, 53 lei pentru perioada 1 iunie 2015- 1 august 2019.

De asemenea, conform datelor contabile ale Primăriei orașului Durlești, conform situației la 1 august 2019, Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș” înregistrează o datorie pe contractul de arendă funciară nr. 18 din 11 februarie 2011 în cuantum de 361 487,10 lei pentru perioada 11 februarie 2011 – 1 august 2019.

Instanțele de judecată au notat că la materialele cauzei nu există probe ce ar demonstra faptul achitării chiriei pe ambele contracte.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții de Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția dată de către instanța de apel este pripită.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din materialele dosarului rezultă că la data de 14 iunie 2010, între Primăria orașului Durlești, în calitate de locator, și Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș”, în calitate de locatar, a fost încheiat contractul de locațiune nr. 4/10, ce are ca obiect construcția din str. xxxxx, sediul instituției preșcolare nr. 200 (f.d.6-8, Vol. I).

Cuantumul chiriei a fost stabilit la suma de 135 048,4 lei, modificându-se conform Legii bugetului anual.

Potrivit clauzelor contractuale, locatarul va achita chiria începând cu 1 iunie 2015. Termenul de valabilitate al contractului expiră la 1 iunie 2039.

La 16 martie 2011, părțile contractante au semnat actul de predare-primire a bunului transmis în locațiune.

Prin acordul adițional din 16 iulie 2012, cuantumul chiriei a fost modificat în conformitate cu Legea bugetului pentru anul 2013 (f.d.30, Vol. I).

Totodată, în temeiul pct. 3.3. din contractul de locațiune nr. 4/10 din 14 iunie 2010, locatarul trece în contul achitării cuantumului chiriei costurile reparației capitale avizate de locator.

În acest sens la materialele cauzei au fost prezentate devizele locale preventive referitor la lucrările ce urmează a fi efectuate, care au fost coordonate de către Primăria or. Durlești (f.d.118-152, Vol. I).

La fel, a fost anexat și procesul-verbal de recepție a lucrărilor nr. 01 din 26 februarie 2014 privind lucrările de reparație și modernizare a imobilului executate la obiectul din str. xxxxx, deținut în baza contractului de locațiune nr. 4 din 14 iunie 2010 (f.d.40-41, Vol. I).

Împrejurările descrise urmau a fi cercetate minuțios de către instanța de apel, în vederea stabilirii certe a cuantumului costurilor reparației capitale avizate de către locatorul Primăria orașului Durlești, precum și dacă costurile date au fost deduse din suma chiriei care se solicită a fi încasată.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a constatat și elucidat circumstanțele cauzei și probele prezentate în acest sens, limitându-se doar la aspectele constatate de către prima instanță.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Ca urmare, instanța de recurs este în imposibilitate de a da o apreciere corectă și justă cazului supus judecării în condițiile când instanța de apel și prima instanță nu au dat o apreciere corespunzătoare probelor prezentate de către participanții la proces și au omis să se expună asupra argumentelor și cerințelor formulate, oferind în decizie explicații neclare, instanța de recurs este în imposibilitate de a verifica corectitudinea aplicării de către instanța de apel a cadrului legal.

Or, potrivit art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel urma să constate și elucideze

pe deplin circumstanțele cauzei și probele prezentate în acest sens, să le examineze și să le dea o apreciere în cumul, reflectând în decizie motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de celelalte, așa cum prevede alin. (4) al art. 130 Cod de procedură civilă, cu respectarea principiului contradictorialității.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-au constatat erori judiciare, care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite prezenta cauză civilă spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale pricinii. De asemenea, instanța urmează să indice cu suficientă claritate motivele pentru care acceptă sau respinge probele prezentate de către participanții la proces, dându-le o apreciere corespunzătoare, precum și să se expună asupra tuturor argumentelor și cerințelor formulate de către toți participanții la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Abeceluș”.

Se casează decizia din 4 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria orașului Durlești împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Abeceluș” cu privire la încasarea datoriei, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Nicolae Craiu